

Psychologische aspecten van Parkinson

Marleen Egging-Salemink,
GZ-psycholoog
13 November 2025

A photograph of a doctor in a white lab coat and blue gloves. The doctor is holding a white rectangular sign with the word 'PARKINSON' written in red, bold, capital letters. The doctor's right hand is pointing towards the sign. The background is a light blue gradient.

PARKINSON

Programma

- Ontstaan van Parkinson
- Gevolgen van Parkinson
- Psychologische gevolgen van Parkinson
- Wanneer ga je naar een psycholoog
- Wat doet een psycholoog
- Behandel mogelijkheden
- Vragen?

Stelling: Je kunt maar beter ver uit de buurt blijven van een psycholoog!

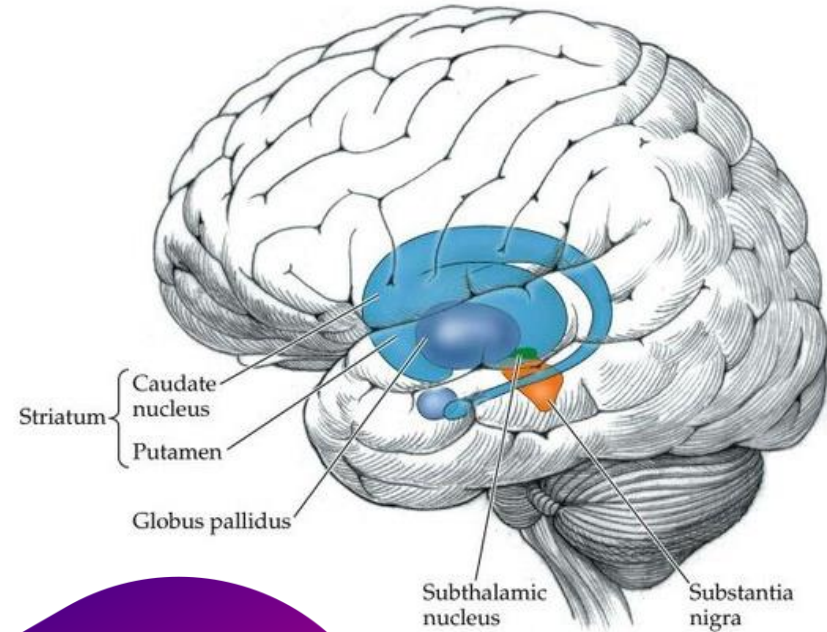
Menti.com
8822 9378

Ontstaan van Parkinson

Afname van de dopamine producerende zenuwcellen in de basale kernen van het brein.
Meestal tussen de 50 en 70 jaar

Mogelijke oorzaken

- Veroudering
- Stoornis in de eiwit stofwisseling
- Omgevingsfactoren (giftige stoffen, pesticiden)

© 2010 Elsevier Asia

Welke klachten staan bij Parkinson op de voorgrond?

Menti.com
8822 9378

Mate van beperking van het dagelijks functioneren

Tijd (in jaren)

Fase voorafgaand aan de ziekte van Parkinson

Gediagnostiseerd met de ziekte van Parkinson

Gevolgen van Parkinson

Diagnose

Vroege motorische beperkingen

Slaapproblemen

Verminderde reuk
Constipatie

Problemen met denken
Angst
Depressie

Plasproblemen
Bloeddrukval bij overeind komen
Vermoeidheid

Stijfheid
Trillingen
Traagheid

Problemen met bewegen
Bevriezen
Schommelingen

Lusteloosheid
Pijn
Slaapproblemen

Problemen met slikken
Instabiele houding
Vallen

Dementie
Psychose

Motorische symptomen

Niet-motorische symptomen

Welke psychische klachten kun je krijgen bij Parkinson?

Menti.com
8822 9378

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst

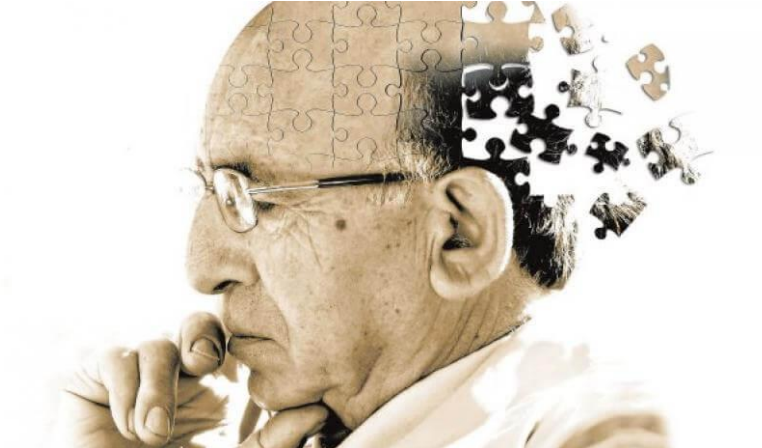
Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen
- Cognitieve problemen

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen
- Cognitieve problemen
- Impulsiviteit

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen
- Cognitieve problemen
- Impulsiviteit
- Dwangmatig gedrag

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Somberheid
- Depressieve stoornis
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen
- Cognitieve problemen
- Impulsiviteit
- Dwangmatig gedrag
- Slaapproblemen

Psychologische gevolgen van Parkinson

- Depressieve stoornis
- Somberheid
- Apathie
- Angst
- Psychotische symptomen
- Cognitieve problemen
- Impulsiviteit
- Dwangmatig gedrag
- Slaapproblemen
- Acceptatieproblemen

Hoe veroorzaakt Parkinson al die psychische klachten?

- Onzekerheid over het verloop van de ziekte
- Rechtstreeks door dopamine tekort
- Door de gevolgen van fysieke of cognitieve beperkingen (op ook sociaal vlak)
- Als bijwerking van medicatie
- Overschrijding van draagkracht
- Mismatch met karaktertrekken

Je bent niet
gek als je een
psycholoog
nodig hebt

Wanneer ga je naar
een psycholoog?

- Vaak niet nodig
- Als psychische klachten langere tijd aanhouden
- Niet vanzelf over gaan
- Je belemmeren in het dagelijks leven
- Als erover praten met naasten of de Parkinson verpleegkundige onvoldoende helpt

Wat doet een psycholoog?

Intake

Eventueel onderzoek (vragenlijsten)

Behandelplan

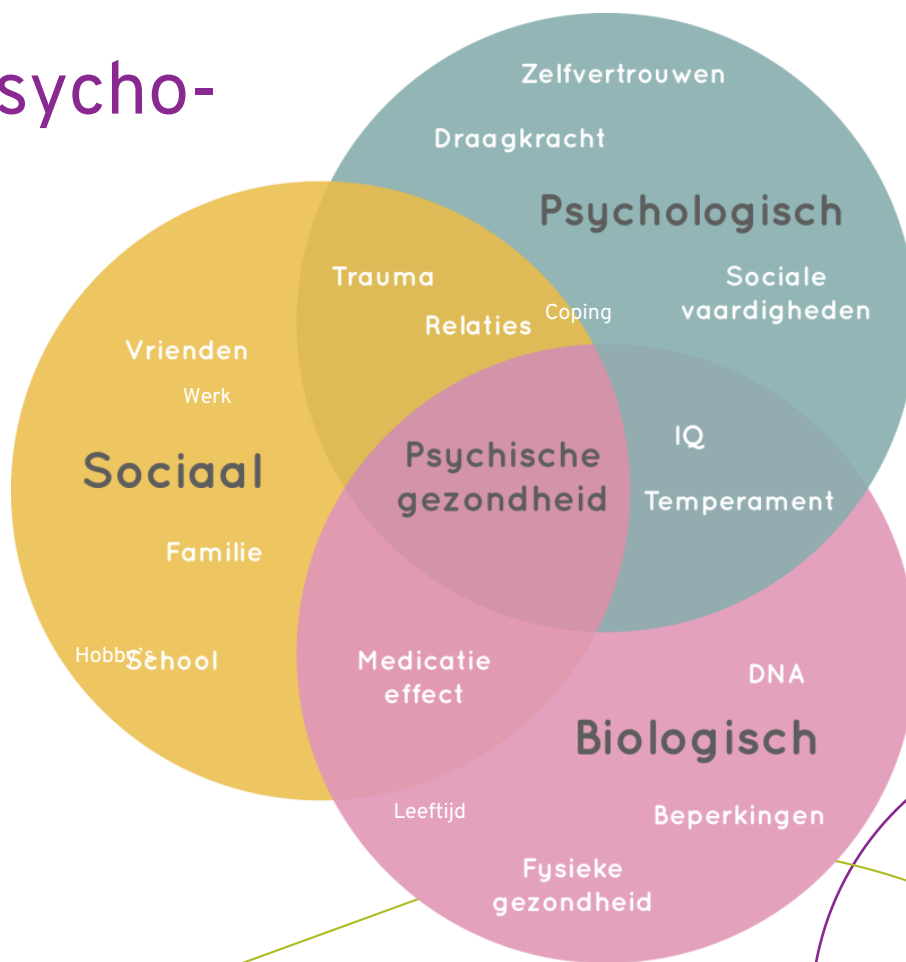
- Gesprekken
- Oefeningen

Behandelvormen o.a.

- Cognitieve gedragstherapie
- Acceptance & commitment therapy
- EMDR

Het bio-psycho- sociaal model

Positieve gezondheid

“Gezondheid is niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken, maar het vermogen je aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”

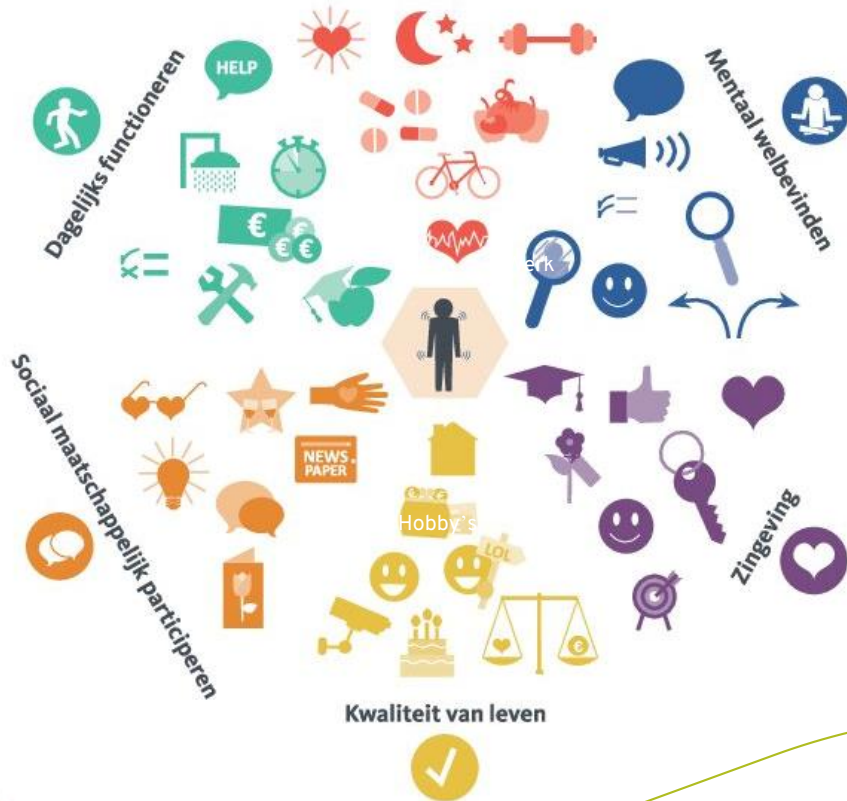
Machteld Huber (2011)

Het model van positieve gezondheid

Lichaamsfuncties

De
veranderende
wereld van
parkinson

Wat is voor mij belangrijk?

zingeving

kwaliteit van leven

dagelijks functioneren

mentaal welbevinden

meedoen

lichaamsfuncties

Menti.com
8822 9378

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

Het model van positieve gezondheid

POSITIEVE GEZONDHEID

- Zorgen voor jezelf
- Je grenzen kennen
- Kennis van gezondheid
- Omgaan met tijd
- Omgaan met geld
- Kunnen werken
- Hulp kunnen vragen

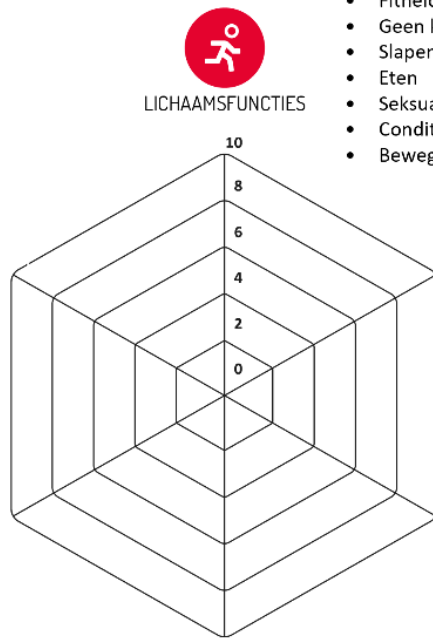

DAGELIJKS
FUNCTIONEREN

- Sociale contacten
- Serieus genomen worden
- Samen leuke dingen doen
- Steun van anderen
- Erbij horen
- Zinnvolle dingen doen
- Interesse in de maatschappij

MEEDOEN

LICHAAMSFUNCTIES

- Je gezond voelen
- Fitheid
- Geen klachten en pijn
- Slapen
- Eten
- Seksualiteit
- Conditie
- Bewegen

MENTAAL
WELBEVINDEN

- Onthouden
- Concentreren
- Communiceren
- Vrolijk zijn
- Jezelf accepteren
- Omgaan met verandering
- Gevoel van controle

ZINGEVING

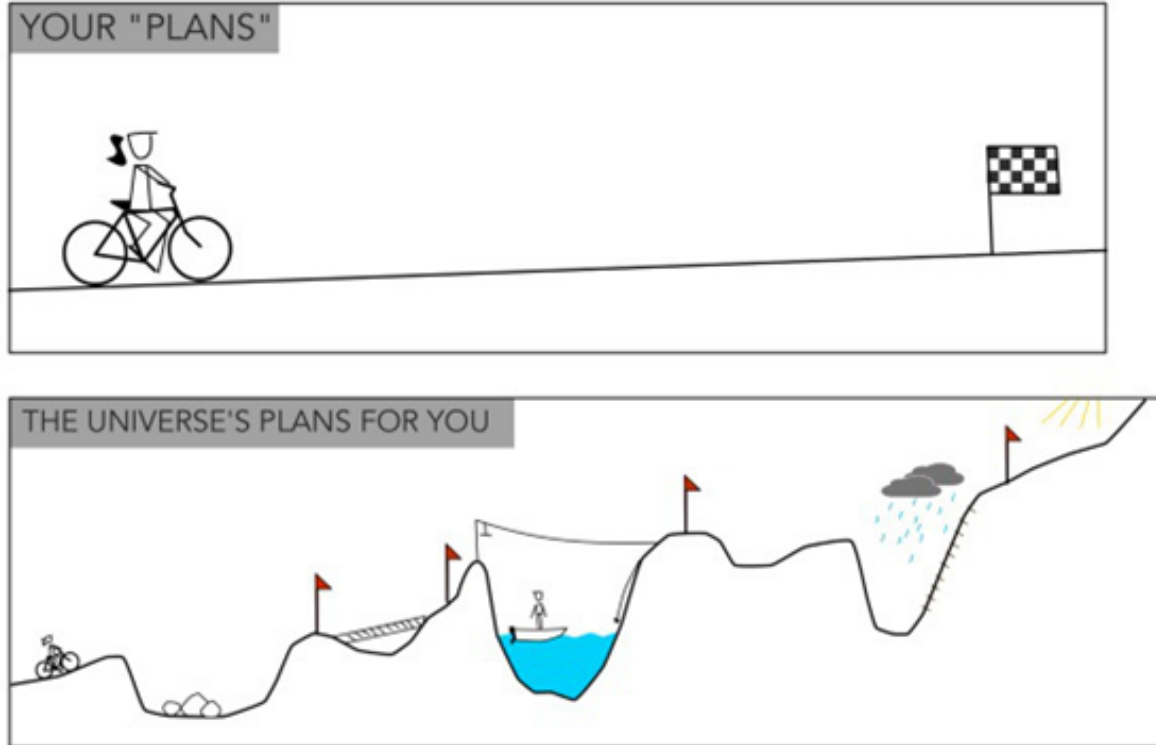
- Zinvol leven
- Levenslust
- Idealen willen bereiken
- Vertrouwen hebben
- Accepteren
- Dankbaarheid
- Blijven leren

KWALITEIT VAN LEVEN

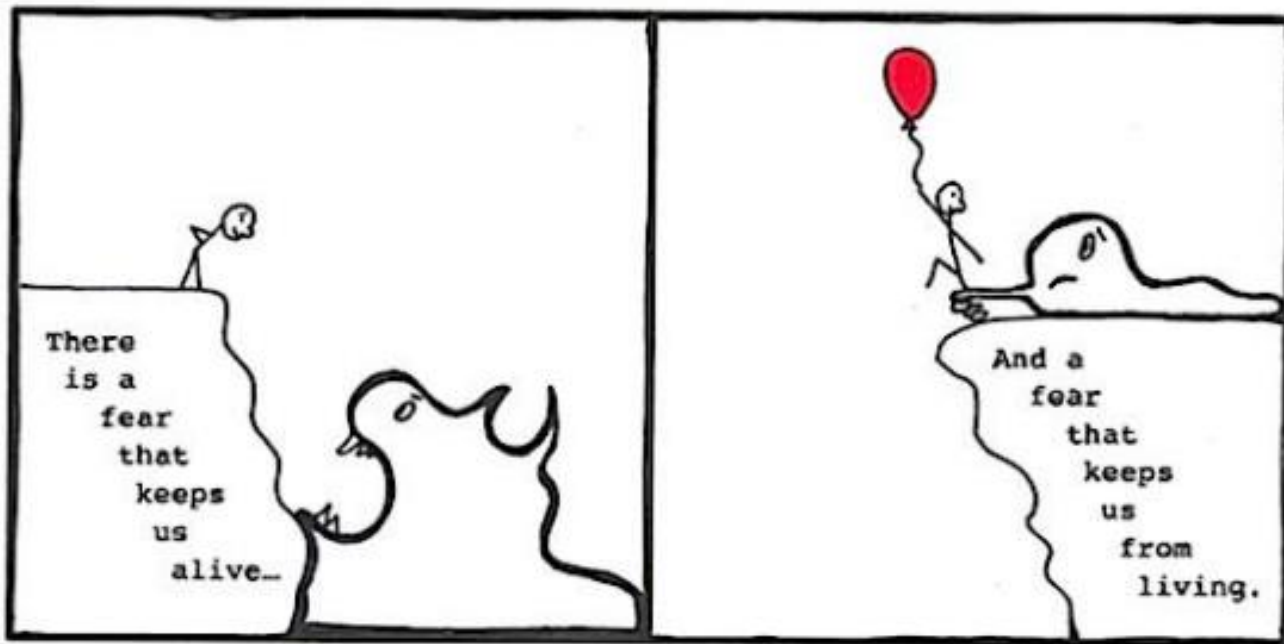
- Genieten
- Gelukkig zijn
- Lekker in je vel zitten
- Balans
- Je veilig voelen
- Intimiteit
- Hoe je woont
- Rondkomen met je geld

Het model van positieve gezondheid, en acceptatie

Het model van positieve gezondheid, en angst

A worthy distinction

Je kunt maar beter ver uit de buurt
van een psycholoog blijven

Menti.com
8822 9378

Meer weten?

Marina Noordergraaf: Ommetjes door het parkinson brein

Ad Nouws: Mijn denken stottert vaak meer dan mijn benen

Ad Nouws: Mentale kwetsbaarheid door Parkinson

YouTube kanaal ParkinsonTV 'Parkinson en depressie'

YouTube: De zwarte hond die depressie heet

Dank u wel
voor uw aandacht

WANNEER IK LATER OUD BEN,
WIL IK NIET DAT ZE ZEGGEN:
ACH WAT EEN LEUK OUD VROUWTJE... NEE,
IK WIL DAT ZE ZEGGEN: OCH JEEEE, WAT
IS ZE NU WEER VAN PLAN?

Zijn er
vragen?

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

**Gezond leven.
Zorg dichtbij.
Met elkaar.**

November 2025 - skbwinterswijk.nl

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

